

LEDENENQUÊTE **KRIMP & REGIONALE SAMENWERKING**

EEN RAPPORTAGE VAN DE
ONDERZOEKSRESULTATEN

INHOUD

Hoofdstuk 1 Inleiding	3
Hoofdstuk 2 Vragen op bestuursniveau	5
2.1 Eerdere en aanstaande veranderingen in het kader leerlingendaling	5
2.2 Ervaren urgentie leerlingendaling	7
2.3 Voorkeur in omgaan met leerlingendaling	8
2.4 Gewenste ondersteuning VO-raad	9
Hoofdstuk 3 Vragen op BRIN niveau	10
3.1 DUO-prognoses versus eigen verwachting	10
3.2 Fase van samenwerking in het kader van leerlingendaling	11
3.3 Mate van voorbereiding van deze school op de leerlingendaling	12
3.4 Beoordeling van samenwerking in de omgeving van deze school	13

1. INLEIDING

Om scholen te faciliteren bij het tot stand brengen van structurele, succesvolle regionale samenwerking, heeft de VO-raad het project Regionale samenwerking opgezet, dat in januari 2019 van start is gegaan. De focus van het project ligt op samenwerking in het kader van de leerlingendaling in het vo.

In het kader van dit project is in maart 2019 een niet-anonieme ledenenquête over krimp en regionale samenwerking uitgezet onder VO-besturen die de komende 15 jaar te maken krijgen met tenminste 10% krimp (volgens de DUO-prognoses).

Doel van de ledenenquête was het in kaart brengen van de stand van zaken van regionale samenwerking in krimpregio's om op basis daarvan gericht projectactiviteiten in te zetten en op termijn de resultaten van het project te monitoren.

De enquête is uitgevoerd door onderzoeksbureau CentERdata.

Deze rapportage over de resultaten van de ledenenquête is door de VO-raad opgesteld.

DOELGROEP & RESPONDENTEN

Op basis van de leerlingenprognoses van DUO is bekeken welke scholen (BRIN-nummers) de komende 15 jaar naar verwachting te maken zullen hebben met ten minste 10% leerlingendaling. Dit betreft 349 BRIN-nummers. De bestuurders van deze BRIN-nummers – 192 in totaal – zijn uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen.

De respons is als volgt:

- 101 bestuurders hebben de vragenlijst volledig ingevuld. Hiermee hebben we informatie over 165 BRIN-nummers.
- 18 bestuurders hebben de vragenlijst gedeeltelijk ingevuld. Het bestuursdeel van de vragenlijst is door 113 respondenten volledig ingevuld.
- 73 bestuurders zijn niet aan de vragenlijst begonnen.

OPZET VRAGENLIJST

Vragen op bestuursniveau

- Eerdere en aanstaande veranderingen in het kader van leerlingendaling
- Ervaren urgentie leerlingendaling
- Voorkeur in omgaan met leerlingendaling
- Gewenste ondersteuning VO-raad

Vragen op BRIN niveau

- DUO-prognoses versus eigen verwachting
- Fase van samenwerking en samenwerkingspartners
- Mate van voorbereiding van deze school op de leerlingendaling
- Beoordeling van samenwerking in omgeving van deze school

2. VRAGEN OP BESTUURNIVEAU

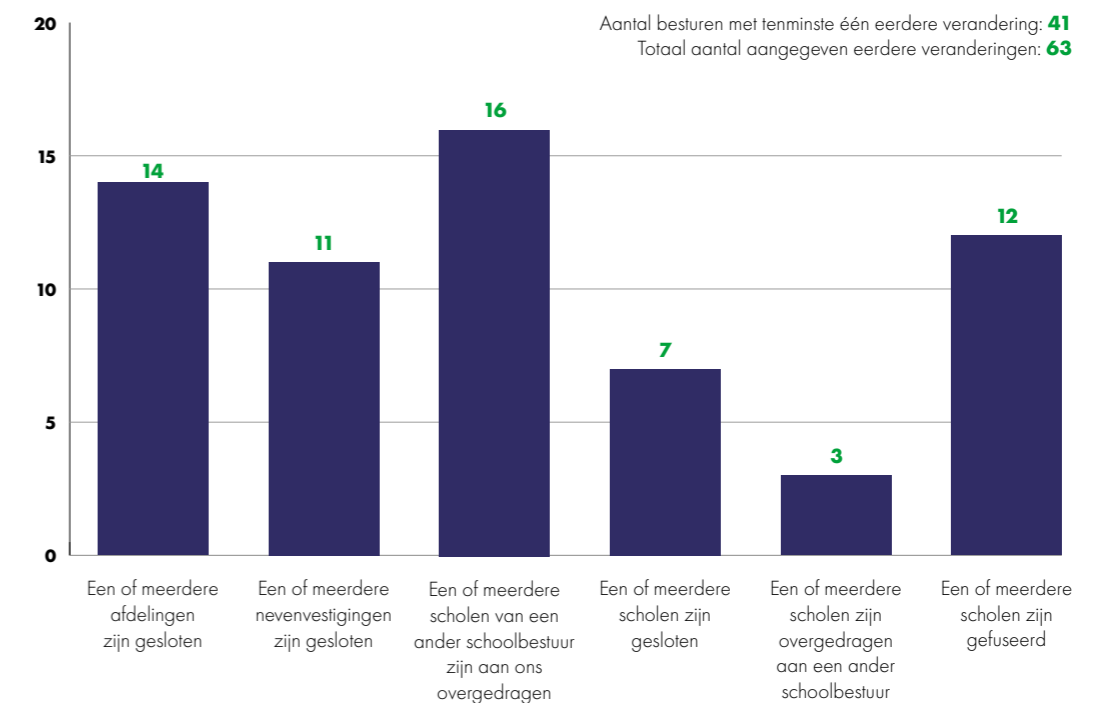
2.1 EERDERE EN AANSTAANDE VERANDERINGEN IN HET KADER VAN LEERLINGENDALING

We hebben bestuurders gevraagd welke van onderstaande veranderingen er in het kader van leerlingendaling de afgelopen jaren al zijn geweest voor hun schoolbestuur. En welke van deze veranderingen aanstaande zijn. Bestuurders konden hierbij meerdere antwoorden geven.

- Een of meerdere afdelingen zijn gesloten.
- Een of meerdere nevenvestigingen zijn gesloten.
- Een of meerdere scholen van een ander schoolbestuur zijn aan ons overgedragen.
- Een of meerdere scholen zijn gefuseerd.
- Een of meerdere scholen zijn gesloten.
- Een of meerdere scholen zijn overgedragen aan een ander schoolbestuur.

Eerdere veranderingen in het kader van leerlingendaling

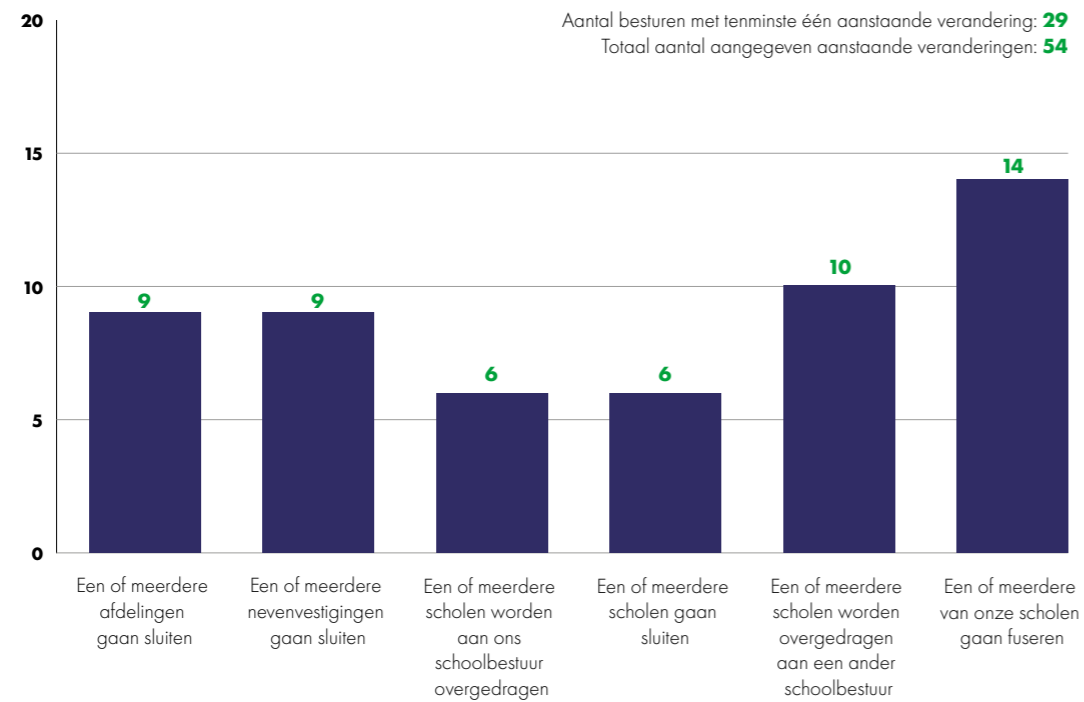
119 bestuurders hebben deze vraag beantwoord. Een derde van de bestuurders (41) geeft aan dat er al een scholenfusie, sluiting van een school, afdeling of nevenvestiging of overdracht van een school aan een ander bestuur heeft plaatsgevonden. In totaal zijn er 63 eerdere veranderingen aangegeven.

Figuur 1. Eerdere veranderingen in het kader van leerlingendaling (N=119)

Aanstaande veranderingen in het kader van leerlingendaling

Van de 119 bestuurders geeft een kwart (29 bestuurders) aan dat er minstens één van de genoemde veranderingen aanstaande is. In totaal zijn er 54 aanstaande veranderingen genoemd.

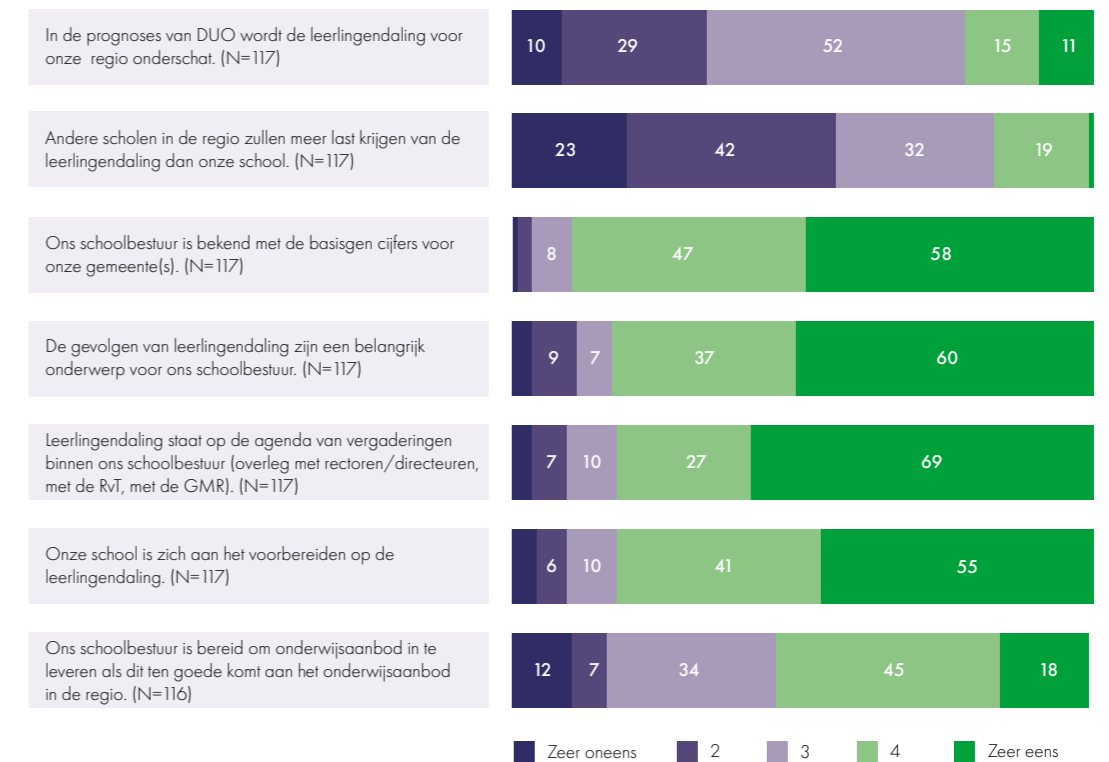

Figuur 2. Aanstaande veranderingen in het kader van leerlingendaling (N=119)

2.2 ERVAREN URGENTIE LEERLINGENDALING

De bestuurders zijn gevraagd ten aanzien van de zeven onderstaande stellingen aan te geven in welke mate ze het met de stelling eens zijn. 117 bestuurders hebben op de eerste zes stellingen gereageerd; op de laatste stelling hebben 116 bestuurders gereageerd.

Uit de verschillende antwoorden blijkt dat binnen 4 op de 5 besturen leerlingendaling een belangrijk onderwerp is. Ruim de helft van de bestuurders geeft aan bereid te zijn onderwijsaanbod in te leveren als dit ten goede komt aan het onderwijsaanbod in de regio.

Figuur 3. Ervaren urgentie leerlingendaling (N=117/116)

2.3 VOORKEUR IN OMGAAN MET LEERLINGENDALING

We hebben de bestuurders gevraagd welke van de onderstaande oplossingen hun voorkeur hebben bij het omgaan met de gevolgen van leerlingendaling. Bestuurders konden hierbij meerdere antwoorden geven. Deze vraag is door 116 bestuurders beantwoord. Gemiddeld hebben bestuurders vijf opties aangekruist.

Bevindingen

- Verreweg de populairste optie in het omgaan met de leerlingendaling is het flexibiliseren door een ander onderwijsconcept (ruim 75% geeft dit als een voorkeursoptie aan).
- De volgende populaire opties zijn licht samenwerkingsgericht: het delen van personeel en het delen van ondersteuning (iets meer dan de helft geeft dit als voorkeursoptie aan).
- De concurrentiegerichte oplossing is echter ook populair: 4 op de 10 bestuurders geeft aan meer leerlingen aan te willen trekken door profilering.
- De zeer samenwerkingsgerichte (uitruilen aanbod, fusie van scholen, bestuurlijke overdracht, uitbesteden van leerlingen) zijn relatief impopulair, ze worden door 15% tot 25% van de besturen gekozen.
- Opvallend is dat bijna een derde van bestuurders wel een voorkeur aangeeft voor een bestuurlijke fusie.

OPTIE	JA		NEE	
Flexibiliseren door ander onderwijsconcept	88	75,9%	28	24,1%
Delen van personeel	65	56%	51	44%
Delen van ondersteuning/huisvesting	61	56%	55	47,4%
Bezuinigen op ondersteuning (staf, ICT, huisvesting)	54	46,6%	62	53,4%
Samen onderwijs aanbieden op één locatie	47	40,5%	69	59,5%
Meer leerlingen aantrekken door profileren	46	39,7%	70	60,3%
Bezuinigen in het onderwijs met behoud van alle richtingen	42	36,2%	74	73,8%
Bestuurlijke fusie	37	31,9%	79	68,1%
Afdelingen/richtingen/profielen sluiten	28	24,1%	88	75,9%
Zelf ingevulde optie	28	24,1%	88	75,9%
Uitruilen aanbod	26	22,4%	90	77,6%
Fusie van scholen	20	17,2%	96	82,8%
Bestuurlijke overdracht school	19	16,4%	97	83,6%
Uitbesteden van leerlingen	15	12,9%	101	87,1%
Ik ga niets doen	2	1,7%	114	98,3%
Ik weet niet goed wat de meest passende optie is	0	0	116	100%

Figuur 4. Voorkeur in omgaan met leerlingendaling (N=116)

2.4 GEWENSTE ONDERSTEUNING VO-RAAD

We hebben de bestuurders gevraagd hoe relevant zij onderstaande ondersteuningsmogelijkheden vanuit de VO-raad vinden voor hun schoolbestuur. Deze vraag is door 113 bestuurders beantwoord; alleen op de onderste optie hebben maar 101 bestuurders gereageerd.

De mogelijkheden die het beste worden beoordeeld zijn “good practices in het omgaan met leerlingendaling en regionale samenwerking” en “uitwisseling met collega-bestuurders met vergelijkbare vraagstukken”.

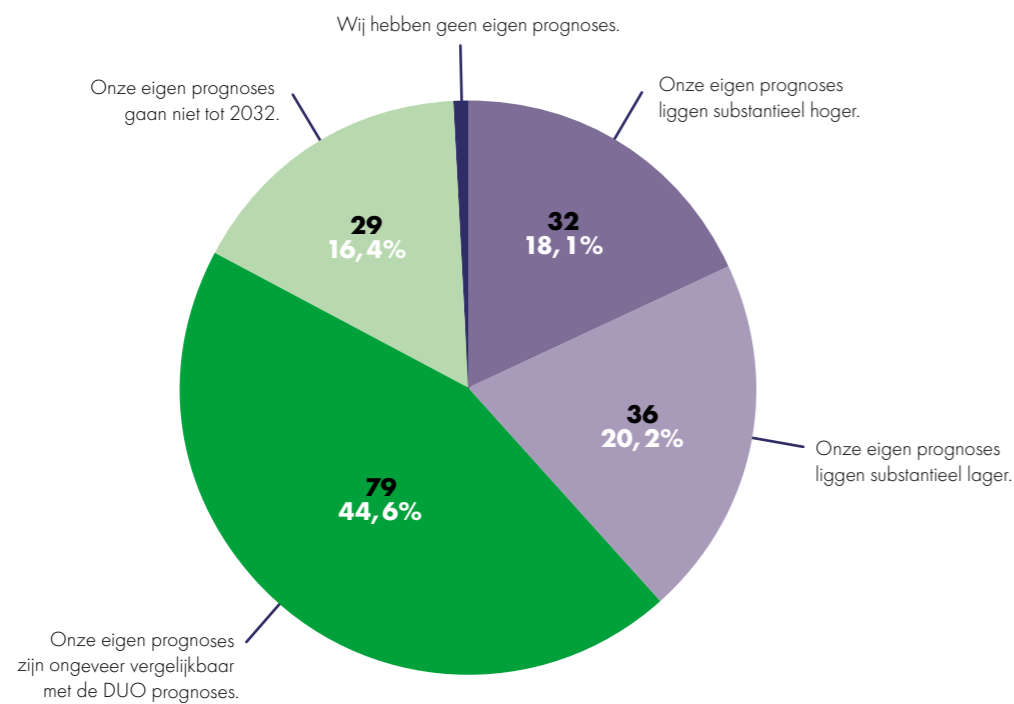
Figuur 5. Gewenste ondersteuning VO-raad (N=113/101)

3. VRAGEN OP BRIN NIVEAU

3.1 DUO-PROGNOSES VERSUS EIGEN VERWACHTING

We hebben de bestuurders gevraagd om de DUO-prognoses per BRIN-nummer te vergelijken met hun eigen prognoses. Deze vraag is voor 177 BRIN-nummers beantwoord.

Voor bijna de helft van de BRIN-nummers wordt aangegeven dat de eigen prognoses ongeveer gelijk zijn. Voor een vijfde van de BRIN-nummers stellen de bestuurders dat de eigen prognoses substantieel hoger zijn, en voor ongeveer een vijfde stellen zij dat de eigen prognoses substantieel lager zijn. Voor de overige BRIN-nummers zijn er geen prognoses tot 2032.

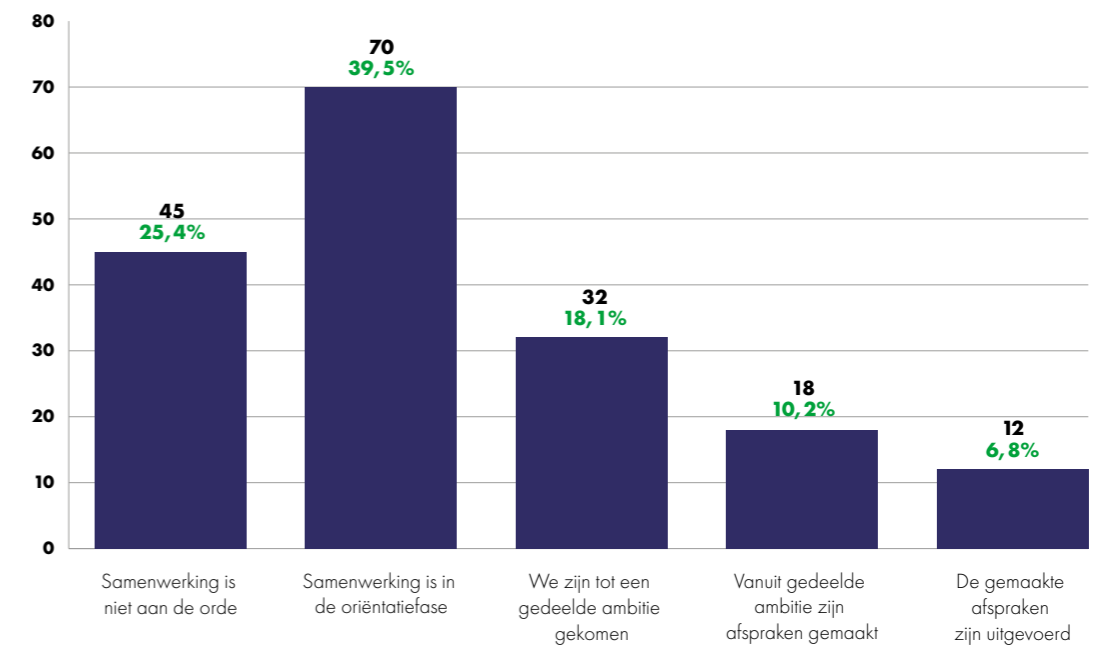
Figuur 6. DUO-prognoses versus eigen verwachtingen (N=177)

3.2 FASE VAN SAMENWERKING IN HET KADER VAN LEERLINGENDALING

We hebben de bestuurders gevraagd in welke fase van samenwerking in het kader van leerlingendaling de school zich bevindt. Deze vraag is voor 177 BRIN nummers beantwoord.

Bevindingen

- Voor een kwart van de BRIN-nummers is aangegeven dat samenwerking niet aan de orde is.
- De grootste groep (2 op de 5) bevindt zich in de oriëntatiefase.
- De overige BRIN-nummers bevinden zich in een later stadium van samenwerking: gedeelde ambitie, afspraken gemaakt of afspraken uitgevoerd.

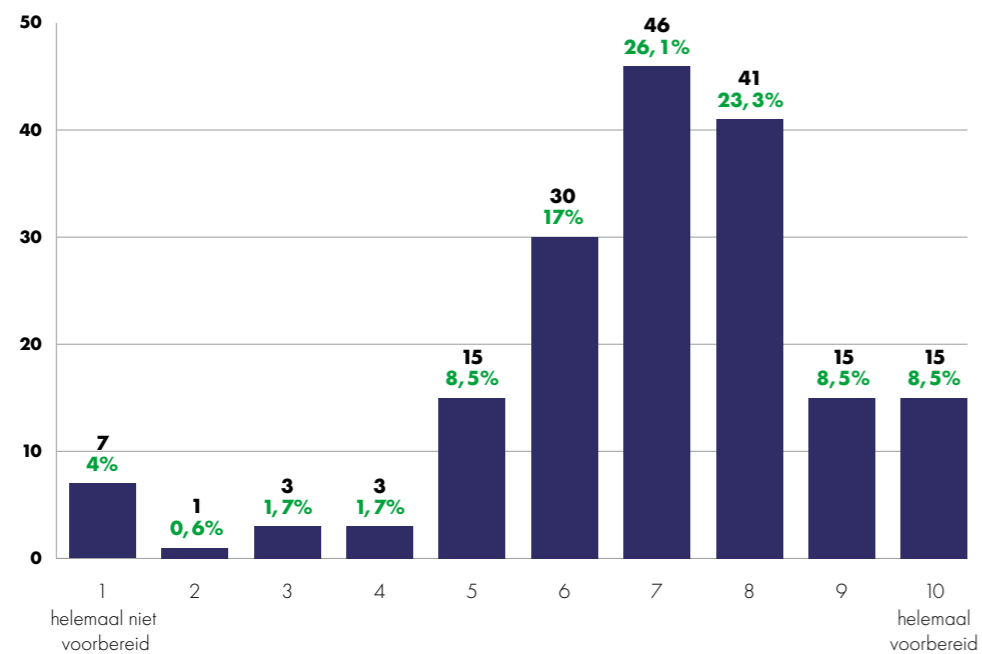

Figuur 7. Fase van samenwerking in het kader van leerlingendaling (N=177)

3.3 MATE VAN VOORBEREIDING VAN DEZE SCHOOL OP DE LEERLINGENDALING

De bestuurders is over iedere school (BRIN) met een verwachte leerlingendaling van tenminste 10% gevraagd: In hoeverre is deze school met de huidige plannen (in ontwikkeling) voorbereid op de aanstaande leerlingendaling?

Deze vraag is voor 176 BRIN-nummers beantwoord. Gemiddeld geven de besturen de voorbereiding van hun school een 6,9. Bij een zesde van de BRIN-nummers (29) geven de bestuurders de voorbereiding een onvoldoende.

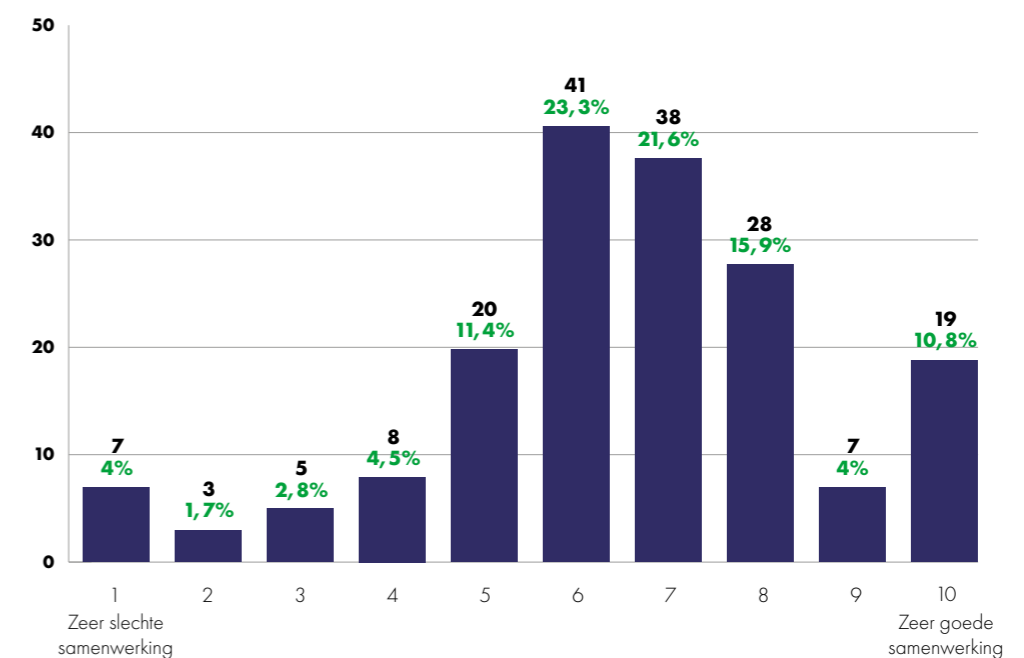

Figuur 8. Mate van voorbereiding van de school op de leerlingendaling (N= 176)

3.4 BEOORDELING VAN SAMENWERKING IN DE OMGEVING VAN DEZE SCHOOL

De bestuurders is over iedere school (BRIN) met een verwachte leerlingendaling van tenminste 10% gevraagd: Hoe zou u de samenwerking in het kader van leerlingendaling in de regio van deze school beoordelen?

Deze vraag is voor 176 BRIN-nummers beantwoord. Gemiddeld geven de besturen de samenwerking in de omgeving van hun scholen 6,5. Bij een kwart van de BRIN-nummers (43) geeft de bestuurder de samenwerking in de omgeving van de school een onvoldoende.

Figuur 9. Beoordeling van samenwerking in omgeving school (N=176)

VORAAD

Vereniging van scholen
in het voortgezet onderwijs

Goed bestuur

VO-raad

Aidadreef 4

3561 GE Utrecht

T 030 232 48 00

© 2019 VO-raad, Utrecht